

พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี
โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร
**Behavior of Mothers in Taking Care of 1-5 Year-Old Asthma Children
in Langsuan Hospital, Chumphon Province**

กฤษณา รัตนราช
Krisana Ratanaraj

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
**Master of Science Thesis in Public Health
Phetchaburi Rajabhat University**

2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน
จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย นางสาวกฤษณา รัตนราช

สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

.....ประธานกรรมการ

(ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย)

(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ดร.บัวตั้น เขียรอรมณ)

(ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย)

.....กรรมการ

(ดร.บัวตั้น เขียรอรมณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.ชลัช กลิ่นอุบล)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เผือกบัวขาว)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)

บัณฑิตศึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ผู้วิจัย นางสาวกฤษณา รัตนราช สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ พ.ศ. 2555 อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.บัวตัน เขียวอารมณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี 2) ศึกษาความรู้ของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี 3) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแลบุตรที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ มารดาของผู้ป่วยเด็กวัย 1-5 ปีที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคหอบหืดในเด็กผู้ป่วยเด็กโรงพยาบาลหลังสวนจำนวน 241 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สูตรของทาโรยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการดูแลสุขภาพ รองลงมา คือ ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดอาการหอบหืด และด้านการปฏิบัติตามแผนการรักษา
2. ความรู้ของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ
3. การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแลบุตรที่ป่วยด้วยโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร รองลงมา คือ การสนับสนุนด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า และการสนับสนุนด้านอารมณ์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับต่ำในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ข้อค้นพบจากการวิจัยคือ มารดามีความรู้โดยรวมในระดับต่ำเกี่ยวกับอาการของโรคหอบหืดของเด็กหลังจากที่เด็กได้รับสิ่งระคายเคือง อาหารบางชนิด และการแพ้ยาบางชนิด จึงควรมีการให้ความรู้ในอาการของโรคหอบหืดให้กับมารดา เพื่อให้มารดาได้เข้าใจวิธีการหลีกเลี่ยงหรือการพาเด็กให้อยู่ห่างจากสิ่งระคายเคือง อาหารและยาบางชนิดที่เป็นสาเหตุให้เกิดอาการหอบหืดได้

Thesis Title: Behavior of Mothers in Taking Care of 1-5 Year-Old Asthma Children in Langsuan Hospital, Chumphon Province **Researcher:** Miss Krisana Ratanaraj **Major:** Public Health Science **Year:** 2012
Advisor: Dr.Butsarakham Singchai **Co-advisor:** Dr.Buatan Theinarom

Abstract

This research aimed to: 1) study mothers' behavior in taking care of asthma children in the age of 1-5 years, 2) investigate mothers' knowledge level in taking care of asthma children in the age of 1-5 years, 3) study social support for mothers in taking care of asthma children, and 4) examine relationship between social support with mothers' behavior in taking care of asthma children in the age of 1-5 years. The 241 research samples, selected by using simple random sampling method, were mothers of sick children, diagnosed as a form of asthma, in the age of 1-5 years in child patient building, Lang Suan Hospital. The sample size was calculated by using Taro Yamane's formula. The tool for data collection was the questionnaire. The data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were that:

1. The mothers' behavior in taking care of asthma children in the age of 1-5 years was overall at a high level. The first three aspects of behavior with high mean scores, ranked in descending order of their mean scores, were health care, avoidance of doing things stimulating asthma, and following the healing plan.
2. The mothers' knowledge on taking care of asthma children in the age of 1-5 years was mostly at a low level.
3. The social support for mothers in taking care of asthma children was overall at a high level. The first three aspects of those supports with high mean scores, ranked in descending order of their mean scores, were information, acceptance and appreciation, and emotion.
4. There was positive relationship in a low level with statistical significance at 0.05 level between social support with mothers' behavior in taking care of asthma children in the age of 1-5 years.

The research finding indicated that mothers had low level of knowledge about the symptoms of asthma, of their children after they had a skin allergy to certain foods or certain medications. Thus, mothers should be educated more about symptoms of asthma and how to avoid or take the children away from irritated thing, food and medicine which were the causes of asthma.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.บุษราคัมสิงห์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บัวตัน เถียรอรรมณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.วิวัฒน์ วรรณษ์ ประธานกรรมการสอบ ดร.ชัช กลิ่นอุบล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ประภาส จิตตาศิรินุวัตร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ นายแพทย์ยงยศ ธรรมวุฒิ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชุมพร และนางเนาวรัตน์ สัจจากุลพยาบาลวิชาชีพชำนาญการที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ มารดาของผู้ป่วยเด็กที่มีอาการหอบหืดและต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ในเด็กผู้ป่วยเด็กโรงพยาบาลหลังสวน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ความมีคุณค่า และประโยชน์ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุน และเสริมสร้างพลังใจให้กับผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยความภาคภูมิใจ

กฤษฎณา รัตนราช

ตุลาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรคหอบหืดในเด็ก.....	10
ความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืดในเด็ก.....	25
พฤติกรรมในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1- 5 ปี.....	30
ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม.....	38
ข้อมูลพื้นฐาน โรงพยาบาลหลังสวนจังหวัดชุมพร.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
สรุปเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือในการวิจัย.....	53
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	54

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของมารดาและเด็ก.....	57
ตอนที่ 2 ความรู้ของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดด้วย 1-5 ปี โรงพยาบาล หลังสวน จังหวัดชุมพร.....	61
ตอนที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแลเด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร.....	64
ตอนที่ 4 พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดด้วย 1-5 ปี โรงพยาบาล หลังสวน จังหวัดชุมพร.....	70
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	74
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
การอภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	92
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	104
ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของมารดา.....	57
4.2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของเด็กป่วย.....	60
4.3 จำนวนความถี่และร้อยละความรู้ของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร จำแนกโดยรวม.....	61
4.4 จำนวนความถี่และร้อยละ ความรู้ของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร จำแนกตามรายชื่อ.....	62
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน.....	64
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสนับสนุนด้าน อารมณ์.....	65
4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสนับสนุน ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า.....	66
4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสนับสนุน ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม.....	67
4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสนับสนุน ด้านข้อมูลข่าวสาร.....	68
4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสนับสนุนทางสังคมต่อมารดาในการดูแล เด็กที่ป่วยด้วยโรคหอบหืด โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสนับสนุนด้าน สิ่งของ เงินทอง และแรงงาน.....	69
4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืด วัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน.....	70

4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืด วัย 1-5 ปีโรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นให้ เกิดอาการ.....	70
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืด วัย 1-5 ปีโรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการดูแลสุขภาพ.....	72
4.14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของมารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืด วัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการปฏิบัติตามแผนการรักษา.....	73
4.15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมของ มารดาในการดูแลเด็กโรคหอบหืดวัย 1-5 ปี โรงพยาบาลหลังสวน จังหวัดชุมพร.....	74

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8